ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ
ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ

24 դեկտեմբերի 2025թ.

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԱԼԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆԻՆ

Հարգարժա՛ն պարոն Սիմոնյան,

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 109-րդ և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» սահմանադրական օրենքի 65-րդ և 67-րդ հոդվածների՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով Ձեզ եմ ներկայացնում «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը:

Ազգային ժողովի աշխատակարգի 25-րդ կետի համաձայն՝ գրությանը կցվում են՝

ա) նախագիծը (հիմնական զեկուցող՝ Ռուստամ Բաքոյան),

բ) նախագծի ընդունման հիմնավորումը,

գ) գործող օրենքում փոփոխվող հոդվածի մասին տեղեկանքը:

Խնդրում եմ օրենքի նախագիծը սահմանված կարգով դնել շրջանառության մեջ:

Հարգանքով՝ ՌՈՒՍՏԱՄ ԲԱՔՈՅԱՆ

Նախագիծ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. 2021 թվականի հունիսի 30-ի Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) 196-րդ հոդվածի՝

1) 1-ին մասում «դատախազը» բառից հետո լրացնել «յոթնօրյա ժամկետում» բառերով,

2) 2-րդ մասում «դատախազը» բառից հետո լրացնել «յոթնօրյա ժամկետում» բառերով:

Հոդված 2. Օրենսգրքի 197-րդ հոդվածի 2-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումը հսկող դատախազը կայացնում է քննիչի միջնորդությամբ՝ միջնորդությունը ստանալուց հետո՝ յոթնօրյա ժամկետում կամ իր նախաձեռնությամբ՝ վարույթի նյութերի հիման վրա:»:

Հոդված 3. Օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի՝

1) 1-ին մասի 6-րդ կետում «:» կետադրական նշանը փոխարինել «.» կետադրական նշանով,

2) 1-ին մասը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր՝ 7-րդ կետով.

«7) վերահսկելի մատակարարումը և գնումը:»:

Հոդված 4. Օրենսգրքի 243-րդ հոդվածի՝

1) 2-րդ մասում «1-4-րդ» բառերից հետո լրացնել «և 7-րդ» բառերը,

2) 5-րդ մասում «1-5-րդ» բառերից հետո լրացնել «և 7-րդ» բառերը:

Հոդված 5. Օրենսգիրքը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր 251.1-ին հոդվածով.

«Հոդված 251.1. Վերահսկելի մատակարարումը և գնումը

1. Վերահսկելի մատակարարումը և գնումը ապրանքների և ծառայությունների շրջանառության վերահսկումն է, այդ թվում՝ ապրանքները կամ ծառայությունները գնելու կամ այդպիսիք վաճառելու միջոցով ենթադրյալ հանցագործության մասնակիցներին պարզելու նպատակով:»:

Հոդված 8. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ԼՐԱՑՎՈՂ ԵՎ ՓՈՓՈԽՎՈՂ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հոդված 196. Հանրային քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու կարգը

1. Սույն օրենսգրքի 12-րդ հոդվածով սահմանված՝ քրեական հետապնդումը բացառող հանգամանքներից որևէ մեկի առկայության դեպքում քննիչը միջնորդություն է ներկայացնում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու մասին, որի հիման վրա հսկող դատախազը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում այն բավարարելու կամ մերժելու մասին:

2. Եթե նախաքննության ընթացքում հիմնավորվում է մեղադրանքի որևէ մասով քրեական հետապնդումը դադարեցնելու անհրաժեշտությունը, ապա քննիչը հսկող դատախազին միջնորդություն է ներկայացնում այդ մասով քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին: Այդ միջնորդության հիման վրա հսկող դատախազը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում այն բավարարելու կամ մերժելու մասին:

3. Քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու մասին որոշումը հսկող դատախազը կարող է կայացնել նաև իր նախաձեռնությամբ՝ վարույթի նյութերի հիման վրա:

4. Որոշման մեջ շարադրվում են քրեական վարույթ նախաձեռնելու առիթը և հիմքը, անձի նկատմամբ քրեական հետապնդում հարուցելու հիմքը, նախաքննության ընթացքում հաստատված փաստական հանգամանքները, դրանք հաստատող ապացույցները, քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու իրավական հիմքերը և հիմնավորումները, կիրառված խափանման միջոցի վերացման, արգելադրված կամ առգրավված գույքի և իրեղեն ապացույցների տնօրինման հետ կապված հարցերը, ինչպես նաև որոշումը բողոքարկելու կարգը և ժամկետները:

5. Սույն օրենսգրքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-9-րդ կետերով նախատեսված հիմքերով քրեական հետապնդում չհարուցելիս կամ այն դադարեցնելիս որոշման մեջ չպետք է տրվեն այնպիսի ձևակերպումներ, որոնք կասկածի տակ են դնում անձի անմեղությունը:

6. Քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու մասին հսկող դատախազի որոշումն ստանալուց հետո քննիչը դրա պատճեններն անհապաղ հանձնում է վարույթի մասնավոր մասնակիցներին, հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացրած անձին, ինչպես նաև այն անձին, որի իրավաչափ շահերին առնչվում է որոշումը: Նշված անձանց քննիչը բացատրում է նաև սույն օրենսգրքի 200-րդ հոդվածով սահմանված՝ վարույթի նյութերին ծանոթանալու կարգը:

7. Քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումը սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված անձինք կարող են բողոքարկել վերադաս դատախազին՝ այն ստանալու պահից տասնհինգօրյա ժամկետում: Վերադաս դատախազը բողոքն ստանալու պահից տասնհինգօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում այն բավարարելու կամ մերժելու մասին:

8. Բողոքը բավարարելու դեպքում վերադաս դատախազը վերացնում է վիճարկվող որոշումը և իրավիճակից թելադրվող անհրաժեշտ հանձնարարություններ տալիս հսկող դատախազին: Վերադաս դատախազի որոշման պատճենը քննիչն անհապաղ հանձնում է սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված անձանց՝ նրանց գրավոր պարզաբանելով որոշումը բողոքարկելու կարգը և ժամկետները:

9. Բողոքը մերժելու դեպքում վերադաս դատախազն իր որոշմամբ հաստատում է վիճարկվող որոշման օրինականությունն ու հիմնավորվածությունը՝ նշելով դրա դատական բողոքարկման կարգը և ժամկետները: Բողոքը մերժելու վերաբերյալ որոշումը վերադաս դատախազն անհապաղ ուղարկում է բողոք բերած անձին:

10. Բողոք բերած անձը սույն օրենսգրքի 300-րդ հոդվածով սահմանված կարգով և ժամկետներում կարող է քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումը բողոքարկել դատարան:

11. Դատարանի կողմից բողոքի բավարարման դեպքում իրավասու դատախազը հարուցում է քրեական հետապնդում կամ նորոգում է այն: Եթե դատարանը բողոքը բավարարել է մեղադրական եզրակացությունը վարույթի նյութերի հետ իրավասու

դատարան հանձնելուց հետո, ապա քրեական հետապնդումը հարուցելու կամ նորոգելու պահից օրենքի ուժով համարվում է, որ դատարանի վարույթում գտնվող քրեական գործից անջատվել է նոր վարույթ: Այդ մասին իրավասու դատախազը կազմում է արձանագրություն և դրա հիման վրա դատարանից պահանջում է նոր հարուցված կամ նորոգված քրեական հետապնդմանը վերաբերող քրեական գործի նյութերի պատճենները:

12. Քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու մասին որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում սույն օրենսգրքով սահմանված բողոքարկման ժամկետը լրանալու, իսկ բողոքարկվելու դեպքում՝ այն վերջնականապես հաստատվելու պահից:

Հոդված 197. Հայեցողական քրեական հետապնդումը

1. Հսկող դատախազն իրավասու է չհարուցելու քրեական հետապնդում կամ դադարեցնելու քրեական հետապնդումը, եթե առկա են Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 81-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված բոլոր պայմանները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումը հսկող դատախազը կայացնում է քննիչի միջնորդությամբ՝ միջնորդությունը ստանալուց հետո՝ յոթնօրյա ժամկետում կամ իր նախաձեռնությամբ՝ վարույթի նյութերի հիման վրա:

Deleted: կամ քննիչի միջնորդությամբ

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշման բովանդակության, հանձնման և բողոքարկման նկատմամբ համապատասխանաբար կիրառվում են սույն օրենսգրքի 196-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված պահանջները և նույն հոդվածի 6-12-րդ մասերով նախատեսված կարգը:

Հոդված 241. Գաղտնի քննչական գործողությունների տեսակները

1.Գաղտնի քննչական գործողություններն են՝

1) ներքին դիտումը.

2) արտաքին դիտումը.

3) նամակագրության և այլ ոչ թվային հաղորդակցության վերահսկումը.

4) թվային, այդ թվում՝ հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկումը.

5) ֆինանսական գործարքների վերահսկումը.

6) կաշառք ստանալու կամ կաշառք տալու նմանակումը,

7) վերահսկելի մատակարարումը և գնումը:

Deleted: :

Deleted: Վ

Formatted: Font: Cambria Math, Armenian

Հոդված 243. Գաղտնի քննչական գործողությունների իրավաչափության երաշխիքները

1. Եթե գաղտնի քննչական գործողության կատարման ընթացքում ձեռք են բերվել անձի վերաբերյալ տեղեկություններ, նյութեր և փաստաթղթեր, որոնց ստացումը նախատեսված չէր տվյալ գործողությունն անցկացնելու մասին որոշմամբ, ապա դրանք քրեական վարույթում չեն կարող օգտագործվել, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հետաքննության մարմինը գործել է դատարանի որոշման հիման վրա և բարեխղճորեն: Այդ տեղեկությունների, նյութերի և փաստաթղթերի վերաբերյալ կազմվում է առանձին արձանագրություն:

2. Սույն օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-4-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունները կարող են կատարվել՝

1) այն ֆիզիկական անձի նկատմամբ, որի վերաբերյալ առկա են ենթադրյալ հանցանք կատարելու մասին վկայող փաստեր.

2) մեղադրյալի նկատմամբ.

3) այն ֆիզիկական անձի նկատմամբ, որի վերաբերյալ առկա է հիմնավոր ենթադրություն այն մասին, որ մեղադրյալը պարբերաբար անմիջականորեն հաղորդակցվել է կամ ողջամտորեն կարող է հաղորդակցվել նրա հետ.

4) այն իրավաբանական անձի նկատմամբ, որի վերաբերյալ առկա է հիմնավոր ենթադրություն այն մասին, որ դրա գործունեությունն ամբողջությամբ կամ վերաբերելի մասով կառավարվում, վերահսկվում կամ որևէ կերպ փաստացի ուղղորդվում է սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետով նշված անձի կողմից:

3. Սույն օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունը կարող է կատարվել միայն այն դեպքում, երբ դրա արդյունքով ստացվելիք տեղեկությունները ողջամտորեն կարող են վերաբերել՝

1) այն ֆիզիկական անձին, որի վերաբերյալ առկա են ենթադրյալ հանցանք կատարելու մասին վկայող փաստեր.

2) մեղադրյալին.

3) այն ֆիզիկական անձին, որի վերաբերյալ առկա է հիմնավոր ենթադրություն այն մասին, որ նրա և սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետով նշված անձի միջև առկա է անմիջական կապ, և ստացվելիք տեղեկություններն ուղղակիորեն առնչվում են վերջինիս վերագրվող փաստերին.

4) այն իրավաբանական անձին, որի կապակցությամբ առկա է հիմնավոր ենթադրություն այն մասին, որ դրա գործունեությունն ամբողջությամբ կամ վերաբերելի մասով կարող է կառավարվել, վերահսկվել կամ որևէ կերպ փաստացի ուղղորդվել սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետով նշված անձի կողմից, և ստացվելիք տեղեկություններն ուղղակիորեն առնչվում են վերջինիս վերագրվող փաստերին:

4. Սույն օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունը կարող է կատարվել բացառապես այն անձի նկատմամբ, որի վերաբերյալ առկա են ենթադրյալ հանցանք կատարելու մասին վկայող փաստեր:

5. Անկախ կարգավիճակից՝ նույն անձի նկատմամբ սույն օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված որևէ գաղտնի քննչական գործողության կատարման ընդհանուր ժամկետը նույն վարույթով չի կարող գերազանցել տասներկու ամիսը: Ընդ որում, յուրաքանչյուր անգամ դատարանի թույլտվությունը կարող է տրվել երեք ամիսը չգերազանցող ժամկետով:

6. Գաղտնի քննչական գործողությունը դադարեցվում է, եթե՝

1) վերացել է դրա անհրաժեշտությունը.

2) ավարտվել է նախաքննությունը.

3) լրացել է իրավասու դատարանի որոշմամբ սահմանված ժամկետը կամ գաղտնի քննչական գործողության կատարման ընդհանուր ժամկետը:

7. Արգելվում է կատարել սույն օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-4-րդ կետերով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունները, երբ անձը, որի նկատմամբ իրականացվելու է այդ գործողությունը, հաղորդակցվում է իր փաստաբանի հետ: Ամեն դեպքում, այդ հաղորդակցության վերահսկման արդյունքով ստացված տեղեկությունները ենթակա են անհապաղ ոչնչացման:

8. Սույն օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունը նույն անձի նկատմամբ միևնույն անձի տված ցուցմունքի հիման վրա կարող է կատարվել միայն մեկ անգամ:

9. Գաղտնի քննչական գործողությունների կատարման ընթացքում հատուկ տեխնիկական միջոցների գործադրումը չպետք է վնաս պատճառի մարդկանց կյանքին և առողջությանը, ինչպես նաև շրջակա միջավայրին:

10. Արգելվում է գաղտնի տեղեկություններ ստանալու համար նախատեսված (մշակված, ծրագրված, հարմարեցված) հատուկ տեխնիկական և այլ միջոցների օգտագործումը և գաղտնի քննչական գործողությունների կատարումը օրենքով չլիազորված պետական մարմինների, ստորաբաժանումների կամ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից:

(243-րդ հոդվածը փոփ. 09.06.22 ՀՕ-241-Ն)

Հոդված 251.1. Վերահսկելի մատակարարումը և գնումը

1. Վերահսկելի մատակարարումը և գնումը ապրանքների և ծառայությունների շրջանառության վերահսկումն է, այդ թվում՝ ապրանքները կամ ծառայությունները գնելու կամ այդպիսիք վաճառելու միջոցով ենթադրյալ հանցագործության մասնակիցներին պարզելու նպատակով:

Formatted: Armenian

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

1. Ընթացիկ իրավիճակը, իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը և առաջարկվող կարգավորման բնույթը.

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021-2026 թվականների ծրագրի նախաբանում նշված է, որ ի թիվս այլնի արդյունավետ և որակյալ նախաքննությունը պիտի ապահովի Կառավարության՝ ժողովրդից ստացած մանդատի իրագործումը: Հարկ է նկատել, որ դատական և իրավական բարեփոխումների 2022-2026 թվականների ռազմավարությունից բխող գործողությունների ծրագրի 5-րդ նպատակը քրեաիրավական ոլորտի բարեփոխումներն են և ռազմավարական ուղղություններից է նաև քրեական և քրեական դատավարության նոր օրենսգրքերի պրակտիկ կիրառման ապահովումը, քննչական մարմինների համակարգի բարեփոխումը: 2022թ. հուլիսի 1-ից ուժի մեջ մտած քրեական դատավարության օրենսգրքի նպատակն անձի իրավունքների և ազատությունների երաշխավորման վրա հիմնված՝ ենթադրյալ հանցանքների վերաբերյալ վարույթի իրականացման արդյունավետ կարգի սահմանումն է: Որպես այդպիսին արդյունավետ և որակյալ նախաքննության իրականացումը հենց բխում է այս նպատակից: Հարկ է նշել, որ արդեն շուրջ երեք տարի կիրառվող քրեական դատավարության օրենսգիրքում որոշակիորեն խնդրահարույց կարգավորումների առկայությունը լրացուցիչ խոչընդոտներ է առաջացրել, որի վերացմանն էլ ուղղված է սույն օրենքի նախագիծը:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 196-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն օրենսգրքի 12-րդ հոդվածով սահմանված՝ քրեական հետապնդումը բացառող հանգամանքներից որևէ մեկի առկայության դեպքում քննիչը միջնորդություն է ներկայացնում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ այն դադարեցնելու մասին, որի

հիման վրա **հսկող դատախազը որոշում է կայացնում** այն բավարարելու կամ մերժելու մասին: Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ եթե նախաքննության ընթացքում հիմնավորվում է մեղադրանքի որևէ մասով քրեական հետապնդումը դադարեցնելու անհրաժեշտությունը, ապա քննիչը հսկող դատախազին միջնորդություն է ներկայացնում այդ մասով քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին: Այդ միջնորդության հիման վրա **հսկող դատախազը որոշում է կայացնում** այն բավարարելու կամ մերժելու մասին:

Ինչպես նկատելի է գործող կարգավորումների բովանդակությունից՝ սույն խնդրով բացակայում են հստակ դատավարական ժամկետները, ինչը պրակտիկայում կարող է առաջացնել խնդիրներ՝ դատախազը անորոշ ժամկետով կարող է որոշում չկայացնել, որի արդյունքում հանրային քրեական հետապնդման ենթակա անձը այդ կարգավիճակում կարող է անարդարացիորեն երկար մնալ, անձի նկատմամբ կարող է կիրառված լինել խափանման միջոց, ընդ որում ազատության սահմանափակմամբ, որի անհիմն երկարելը ոչ միայն ներպետական օրենսդրության, այլև կոնվենցիոն խախտում է: Հարկ է նշել, որ առկա է ՀՀ գլխավոր դատախազի 15.04.2025թ. 20/2(5)-5-2025 հանձնարարական, որի 1.3-րդ կետի համաձայն՝ համապատասխան դատախազները պետք է ապահովեն, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 196-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ քրեական հետապնդումը բացառող հանգամանքներից որևէ մեկի առկայության դեպքում, քննիչի միջնորդությունը դատախազությունում մուտքագրվելուց հետո, հսկող դատախազը 7-օրյա ժամկետում համապատասխան որոշում կայացնի: Թերևս օրենքի բացակայության պայմաններում սա համարվում է միջանկյալ լուծում, սակայն քրեական դատավարության կառուցվածքի միասնականությունը, դատավարական ժամկետների՝ դատավարությամբ ամրագրված լինելու հանգամանքը պայմանավորում են սույն հարցի կարգավորում օրենքով, ուստի առաջարկում եմ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 196-րդ հոդվածի՝

1) 1-ին մասում «դատախազը» բառից հետո լրացնել «յոթնօրյա ժամկետում» բառը,

2) 2-րդ մասում «դատախազը» բառից հետո լրացնել «յոթնօրյա ժամկետում» բառը:

Այս խնդիրը համակողմանի լուծելու անհրաժեշտությամբ պայմանավորված լրացում եմ առաջարկում նաև հայցեցողական քրեական հետապնդման դեպքում՝ միայն այն

ժամանակ, երբ հսկող դատախազը քննիչի համապատասխան միջնորդության ներկայացման պարագայում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումն է կայացնում: Այսպես՝ առաջարկում եմ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 197-րդ հոդվածի 2-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում քրեական հետապնդում չհարուցելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումը հսկող դատախազը կայացնում է քննիչի միջնորդությամբ՝ միջնորդությունը ստանալուց հետո՝ յոթնօրյա ժամկետում կամ իր նախաձեռնությամբ՝ վարույթի նյութերի հիման վրա:»:

Ապօրինի թմրաշրջանառության դեմ պայքարը պետության՝ հանցավորության դեմ պայքարի առաջնահերթ ուղղություններից է ու այս խնդրով իրավաստեղծ աշխատանքում անընդմեջ իրականացվող բարեփոխումները միտված պետք է լինեն նաև քրեական դատավարությունում ապացույցների հավաքման, ապացուցողական գործողությունների իրականացման համար առավել արդյունավետ պայմանների ստեղծմանը: «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» օրենքի 19-րդ հոդվածով սահմանված է վերահսկելի մատակարարում և գնում օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումը, որի իրականացման արդյունքում փաստի վերաբերյալ ստացված տվյալը քրեադատավարական օրենքի իմաստով ապացույց չի հանդիսանում: Այսպես՝ քրեական դատավարության օրենսգրքի 86-րդ հոդվածի համաձայն՝ Օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքով կազմված փաստաթղթերը և որևէ կրիչի վրա ամրագրված տվյալները քրեական վարույթում ապացույց չեն: Քրեական դատավարության օրենսգրքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 40-րդ կետի համաձայն՝ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումները «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» օրենքով սահմանված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում է, որի իրականացման համար դատարանի որոշում չի պահանջվում: Փաստորեն վերահսկելի մատակարարում և գնում օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման արդյունքում կազմված փաստաթղթերը և որևէ կրիչի վրա ամրագրված տվյալները (միջոցառման իրականացման համար դատարանի թույլտվություն անհրաժեշտ չէ) քրեական դատավարությունում ապացույց չեն համարվում:

«Թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի մասին» ՄԱԿ-ի 1988 թվականի կոնվենցիայով (1-ին հոդվածի է) կետ, 11-րդ հոդված), «Անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ» ՄԱԿ-ի 1957 թվականի կոնվենցիայով (2-րդ հոդվածի թ) կետ, 20-րդ հոդված), որոնց նպատակը համապատասխան ոլորտերում պայքարի արդյունավետ միջոցների նախատեսումն է, նախատեսված է այնպիսի գաղտնի միջոցառման իրականացման հնարավորություն, ինչպիսին է վերահսկելի մատակարարումը (հսկվող առաքումը):

Ըստ Եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքի՝ նախնական դատական վերահսկողությունը որպես առավել ընդունելի երաշխիք է գնահատվում վերահսկելի մատակարարում և գնում և նմանաբնույթ այլ գաղտնի միջոցառումների իրականացման դեպքում:

Հարկ է նկատել, որ գաղտնի քննչական գործողությունների արդյունքներն ինքնին ապացույց են և վարույթի ընթացքում դրանք օգտագործելու համար հավելյալ դատավարական ընթացակարգեր անցնելու անհրաժեշտություն չկա: Վերահսկելի մատակարարում և գնում միջոցառումը ըստ էության ամբողջությամբ գաղտնի քննչական գործողության բնույթ կարող է ունենալ, եթե օրենսդրական այս փոփոխություններով դրանք ամրագրվեն քրեական դատավարությունում:

Այսպես՝ թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պատրաստուկների, պրեկուրսորների, խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութերի օրինական շրջանառության դեմ ուղղված հանցագործություններից որևէ մեկի հատկանիշներով նախաձեռնված քրեական վարույթներով անգնահատելի ապացույց կարող է լինել վերահսկելի մատակարարում և գնում գաղտնի քննչական գործողության իրականացման արդյունքում ստացվող ապացույցը, ուստի առաջարկում եմ քրեական դատավարության օրենսգիրքը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 251.1-ին հոդվածով.

«Հոդված 251.1. Վերահսկելի մատակարարումը և գնումը

1. Վերահսկելի մատակարարումը և գնումը ապրանքների և ծառայությունների շրջանառության վերահսկումն է, այդ թվում՝ ապրանքները կամ ծառայությունները գնելու կամ այդպիսիք վաճառելու միջոցով ենթադրյալ հանցագործության մասնակիցներին

պարզելու նպատակով:»: Այս նորմի հետ փոխկապակցված լրացումներ են նախատեսվում նաև քրեական դատավարության օրենսգրքի 243-րդ հոդվածի համապատասխան մասերում:

2. Նախագծի ընդունմամբ ակնկալվող արդյունքը.

Նախագծի ընդունման արդյունքում ակնկալվում է ստեղծել լրացուցիչ նախադրյալներ քրեադատավարական գործառույթների առավել արդյունավետ իրականացման համար: Նախագիծը ըստ էության կարգավորելու է նաև հստակ ժամկետային և ընթացակարգային հարցեր քրեական դատավարությունում, որը միտված է նաև քրեական վարույթի արդյունավետ, լրիվ, բազմակողմանի և օբյեկտիվ քննությանը: Բացի այդ, սույն նախագծով ակնկալվում է նաև հնարավորություն ստեղծել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից իր իրավասությունների սահմաններում վարույթը ողջամիտ ժամկետում ավարտելու:

3. Իրավական ակտի նախագիծը մշակող պատասխանատու մարմինը.

Նախագիծը մշակվել է ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Ռուստամ Բաքոյանի կողմից: Նախագիծը քննարկվել է ՀՀ դատախազության, ՀՀ քննչական կոմիտեի, ՀՀ հակակոռուպցիոն կոմիտեի, ՀՀ արդարադատության նախարարության, ՀՀ ներքին գործերի նախարարության և ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի հետ: